

**TEĀTRA
SPĒLĒŠANAS TRADĪCIJA
BURTNIEKU PAGASTĀ
50. - 70.GADOS**

Informāciju apkopoja
Burtnieku pagasta bibliotēkas vadītāja
Gunta Daļecka
2018

Burtniekos teātra spēlēšana bijusi iecienīta jau 20.gs sākumā.

- ▶ Par to liecina Briedes skolas pārziņa E. Roņa rakstītā hronika, kurā vēstīts, ka ik gadus Burtnieku skolēnu vakaros tiek spēlēta kāda ludziņa. Vēlāk šo tradīciju turpināja Burtnieku Ausekļa skola, kurā katru gadu ar skolēniem tika iestudētas vairākcēlienu lugas:

Sudrabu Edžus “Dullais Dauka”, A. Upīša “Sūnu ciema zēni”,

A. Brigaderes “Maija un Paija”, ”Sprīdītis”.

Režisoru darbu paveica skolotāji, pie tērpu gatavošanas strādāja vecāki.

Par pieaugušo aizraušanos ar teātri Burtniekos ir liecības par laika periodu pēc otrā pasaules kara.

Gads	Autors	Nosaukums	Režisors	Izrāžu skaits	Piezīmes
1948.	A. Čehovs	“Jubileja”	Jānis Bikše (skolotājs)	2	
1956.	E. Zālīte	“Vārds sievietēm”	Edgars Luste (Burtnieku kultūras nama vadītājs)	3	Rajona skatē godalgota vieta
1957.	Zagrebeļnijs	“Mazulītis”	Edgars Luste		Darbojas 5 personas. Krievu val.
1958.	R. Blaumanis	“Skroderdienas Silmačos”	Edgars Luste	22	7 brīvdabas izrādes
1961.	D. Slobodskojs	“Sieviešu klosteris”.	Leo Noreiko (Valmieras teātra aktieris)	2	
	K. Finnns	“Vecais nelga”			
1961.	Hella Vuolijoki	“Justīne”	Inta Jansone (Burtnieku internātskolas skolotāja)	6	
1962.	R. Blaumanis	“Zagli”	Edgars Luste	4	Rajona skatē ieguvusi godalgotu vietu.
1965.	R. Blaumanis	“Skroderdienas Silmačos”	Edgars Luste	3	Atjaunots 1958. gada uzvedums
1970.	Olga Andžāne- Zvirgzdiņa	“Tēvs”	Apolone Brūvere (Burtnieku internātskolas skolotāja)	2	

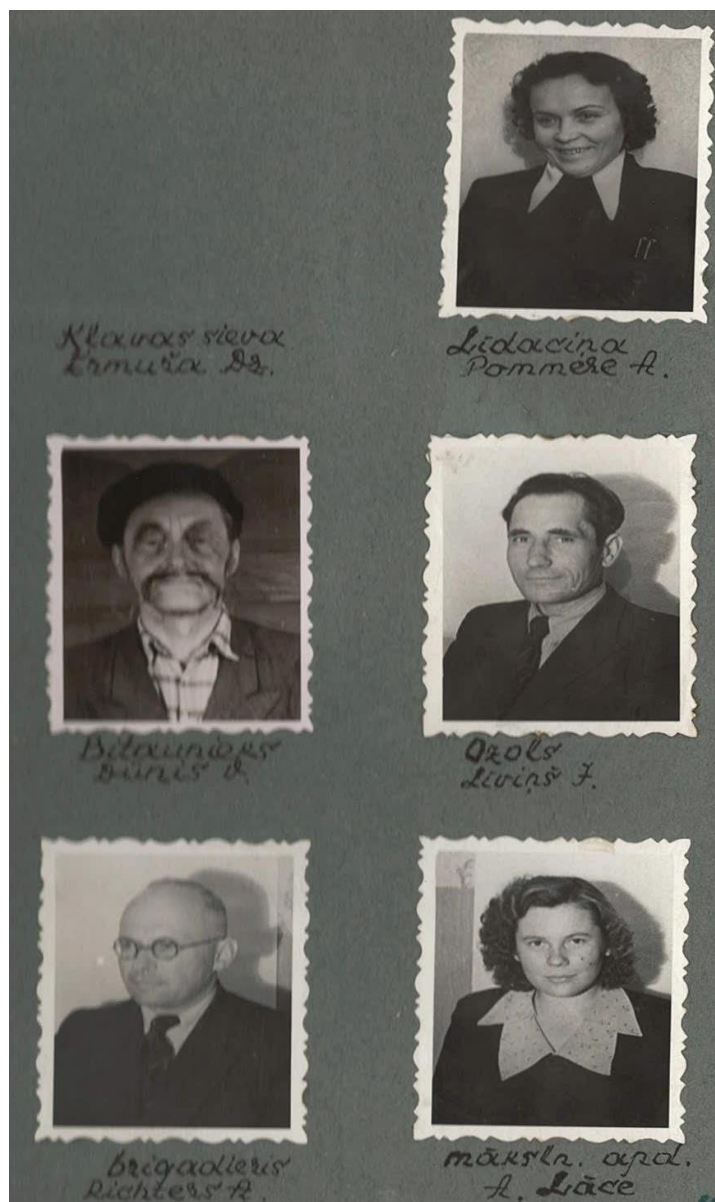
1956. gadā kultūras nama
vadītāja Edgara Lustes vadībā
iestudēta E. Zālītes luga
“Vārds sievietēm”.

Rajona skatē iestudējums
ieguva 2.vietu, pavisam spēlēta
3 reizes.

E. Zālītes lugā «Vārds sievietēm» darbojošās personas

Skati no lugas

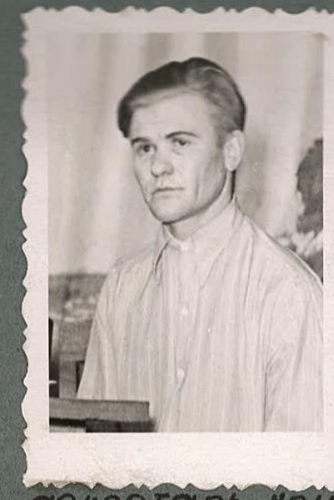
1957. gadā E. Lustes vadībā
iestudēta Zagrebeļnija luga
“Mazulītis” krievu valodā, kurā
darbojās 5 personas

Палашкова -
Трофимова

режисер
Лусте Э.

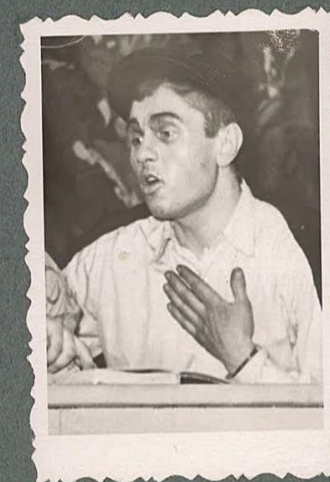
секретарь комс. орг.
Котов В.

Фёдор Рак -
Симонов М.

Мотря -
Сергеева Л.

шафёр колхоза
Садовский А.

Skati no lugas «Mazulītis»

1962. gadā burtniecieši
iestudēja R. Blaumaņa lugu
“Zagli”.

Režisors Edgars Luste.

Lugu izrādīja 4 reizes.

Rajona skatē ieguva godalgotu
vietu.

**Padomju salmniecības „Burtnieki”
strādnieku komiteja**

---

teatra izrādi

ZAGLI

Rudolfa Blaumaņa Joha luga ar dziedāšanu 2 cēļos

Režisors Edgars Luste

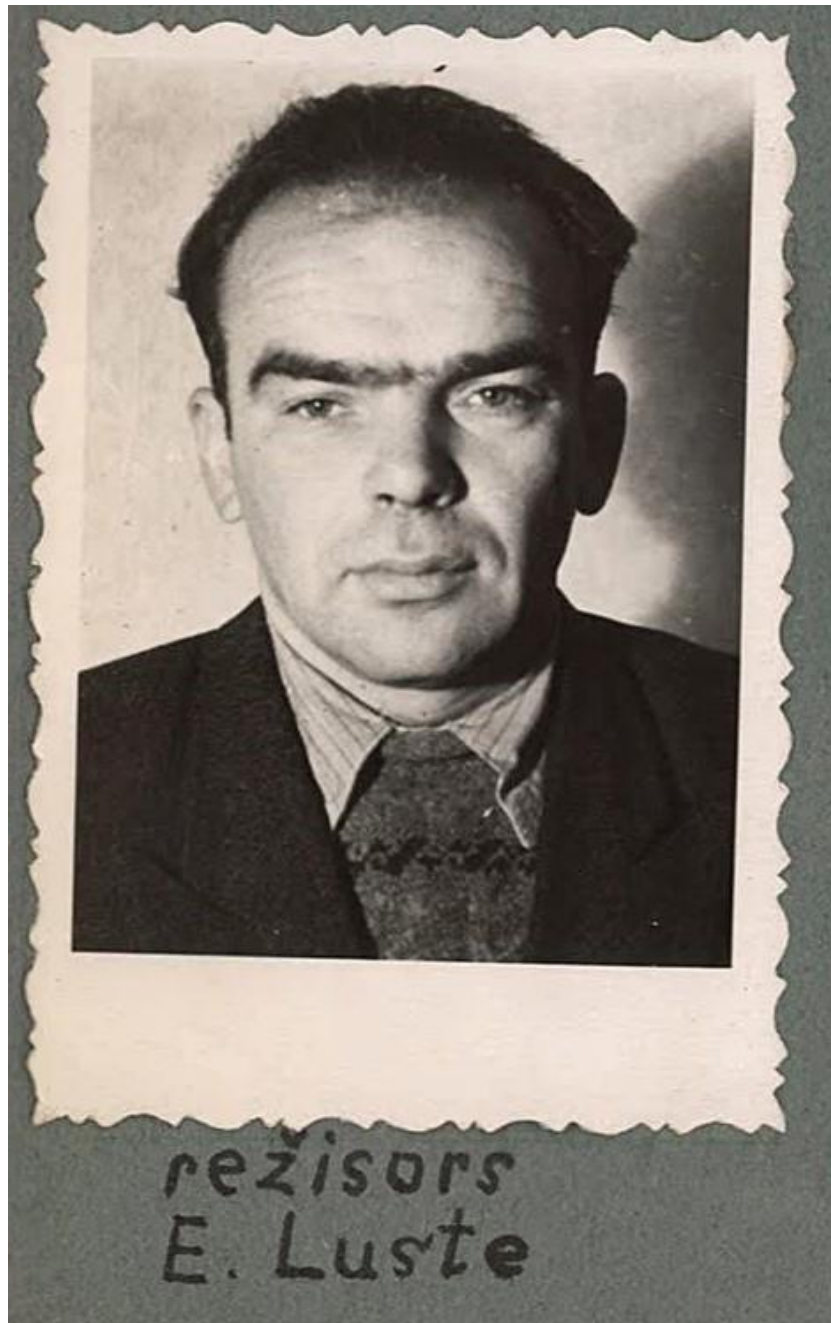
Piedalās: Anna Pommere, Irēna
Ermane, Ruta Apsite, Konstantīns
Čate, Voldemārs Dūnis, Anatolijs
Kindzulis, Gunārs Drēziņš un Pēteris
Ermuiža

Pirms izrādes: skolotājas b. Meirānes
uzruna: „Daži vārdi par Rudolfu
Blaumani”.

Dziesmas ar R. Blaumaņa tekstiem.
Dzied Inta Buķe un Jānis Devīlis.
Maksimālais vārds – R. Blau-
maņa dzeja un satīra. Runā Ruta
Apsite un Edgars Luste.

DEJA

Spēles Padomju salmniecības „Burtnieki” pūteju un estrades
orķestri. Ieejas maksa – uz priekšrocējiem 50¢. uz deju 100¢.
Apmeklēt Padomju salmniecības „Burtnieki” strādnieku komiteja
telpās

Darbojošās personas:

Ozolu Pēteris - P. Ērmuža

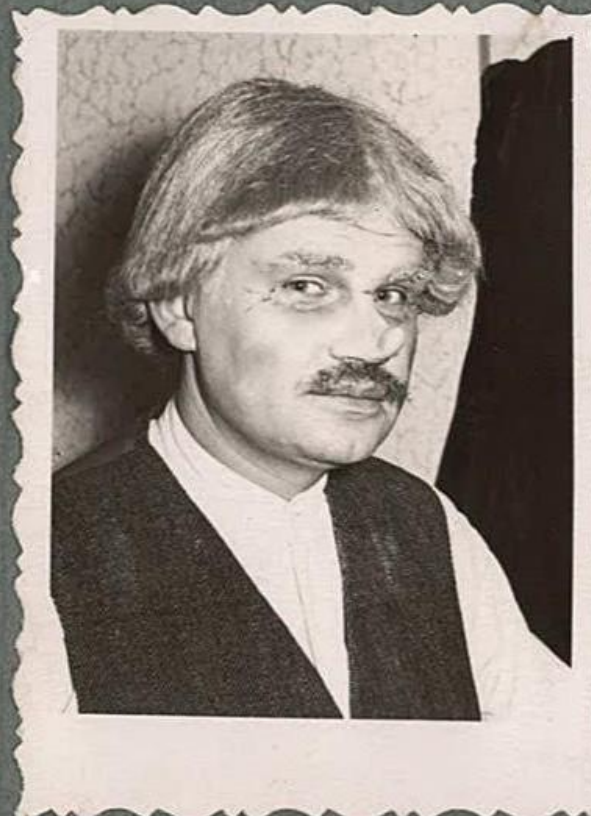
Maija - R. Apsīte

Liene - J. Ērmāne

Abrams - V. Dūnis

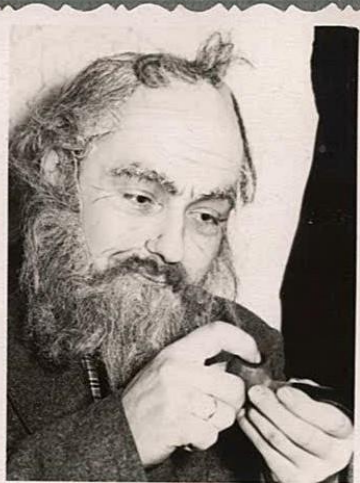

Ješka - A. Kindzulis

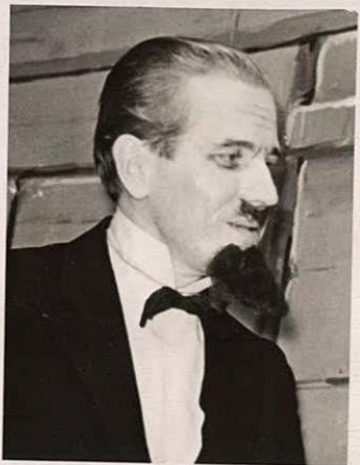

Ilze - A. Pommere

Kārkļēns - K. Čate

Namnieks - G. Drēziņš

Ozolu Pēteris - P. Ērmužža

Maija - R. Apsīte

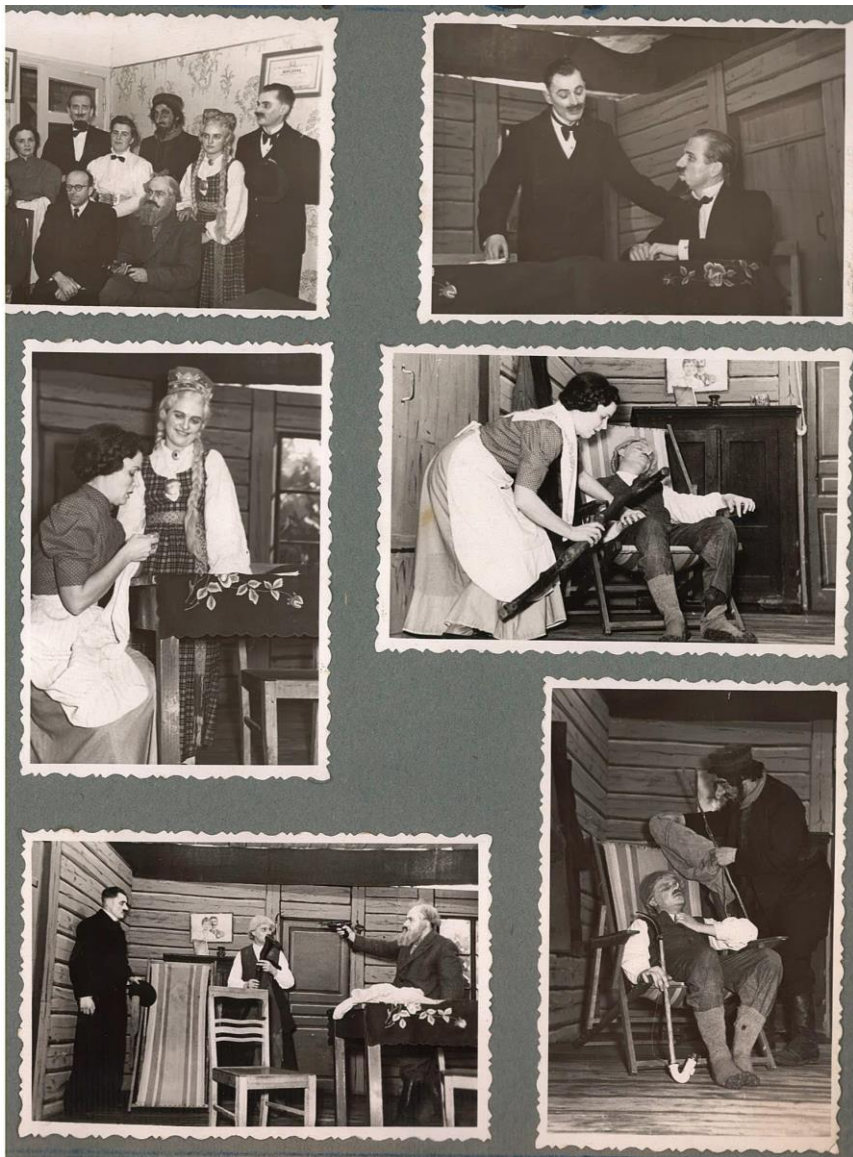
Liene - J. Ērmane

Abrams - V. Dūnis

Skati no izrādes

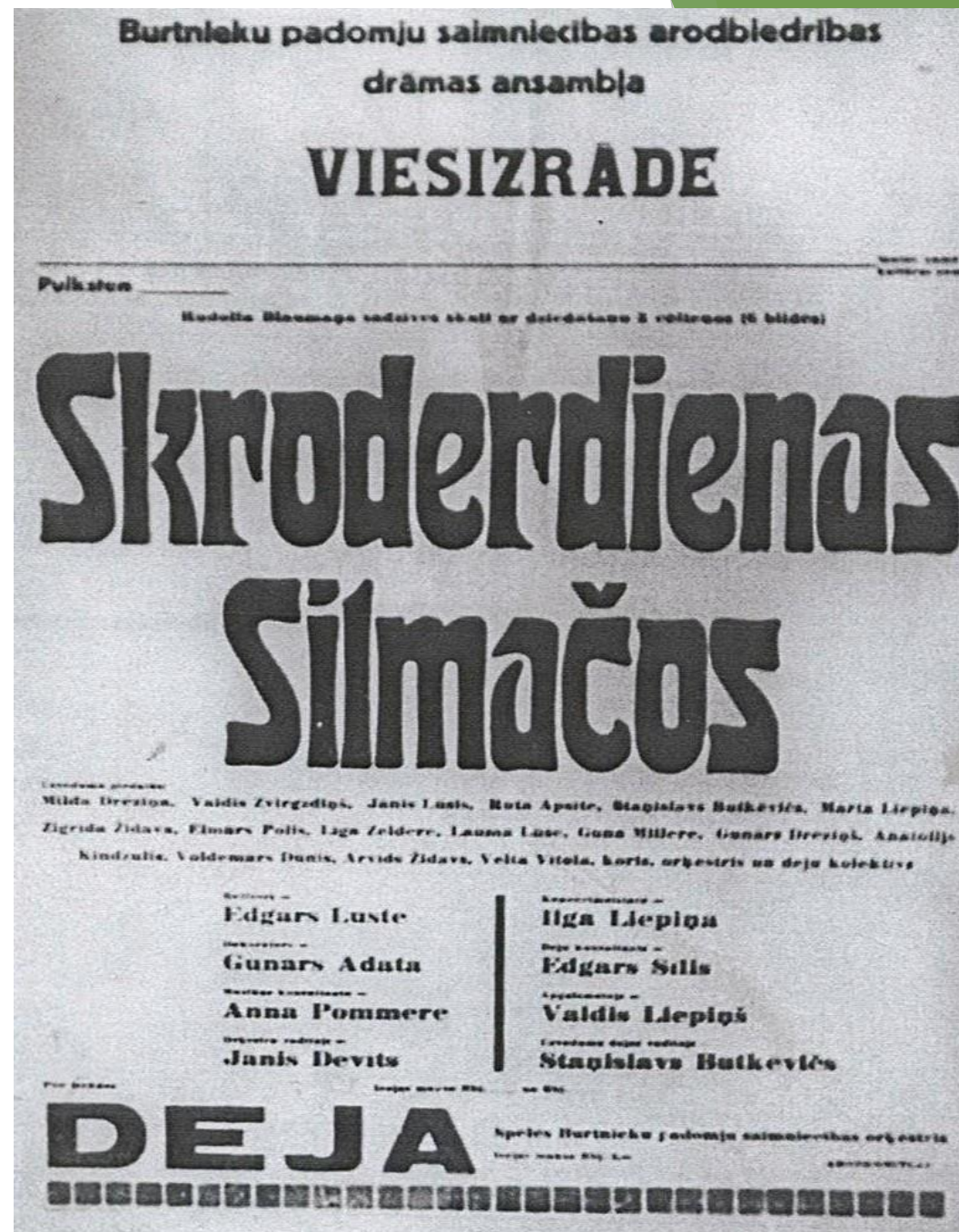

Burtnieciņu populārākā un iecienītākā izrāde 1958. gadā ir režisora Edgara Lustes vadībā iestudētā Rūdolfa Blaumaņa luga “Skroderdienas Silmačos”.

Izrāde spēlēta 22 reizes. Septiņas no tām bijušas brīvdabas izrādes, kurās skroderi un viņu darba rīki-šujmašīnas, gludekļi un audekla baķi tika atvesti zirga pajūgā.

SKATS NO 1. CĒLIENA

SKROD

IEVINA - Z. ŽIDAVA, KĀRLĒNS - J. LŪSIS.
BEBĒNS - L. LŪSE

D. BLAUMAHA
AR DIEPĀTAJU
S CĒLIENĀS
SĒRĀDĪJĀS
SĒRĀDĪJĀS
BURTNIEKU PADOMJU
SAIMĀ, ARODBIEDRĪBAS
DĀMĀS ANS.
IZPILDĪJUMĀ

Čebere - L. Lūse

Lūse - V. Vitola

DARBOJAS:

ANTONĪDA	M. DRĒZIŅA, I. LĪVIŅA.
ALEKSIJS	V. ŽVIŅČIŅŠ
ELĪNA	R. APŠTĒ
KĀRLĒNS	J. LŪSIS
RŪDIS	A. KINZULIS
IEVINA	Z. ŽIDAVA
PĪGŪKS	Ē. POLIS, P. ĒRMUĪŽA
AUCĒ	L. ZILBERE, M. MEDNE
PINDACTĒ	M. LIEPIŅA
PINDAKS	St. BUTKĒVIČS
BEBĒNS	L. LŪSE
TOMUĻU MĀTĒ	G. MILLERE
DŪBARS	G. DRĒZĪNS
ZĀRA	V. VITOLA
TOŠKĒ	A. ŽIDAVS
JĀRĒNS	V. DŪNIS

KORIS, ORKESTRIS UN BEŽU KOLEKTĪVE.

REŽISORS - S. LUSTE, DEKORĀTORI - G. ADATA,
MŪŽIKU KOLEKTĪVĀRIS - A. POKAĻNEB,
TĀLA KOLEKTĪVĀRIS - E. STĪLS,
ORKESTRA VĀD. J. DEVIČS, KONCERTMEISTARS -
L. LIEPIŅA, DAĻĀS St. BUTKĒVIČS, I. LIEPIŅA,
ĀPGĀRSMOTĀJIS - V. LIEPIŅIS.

Saldmaļoši

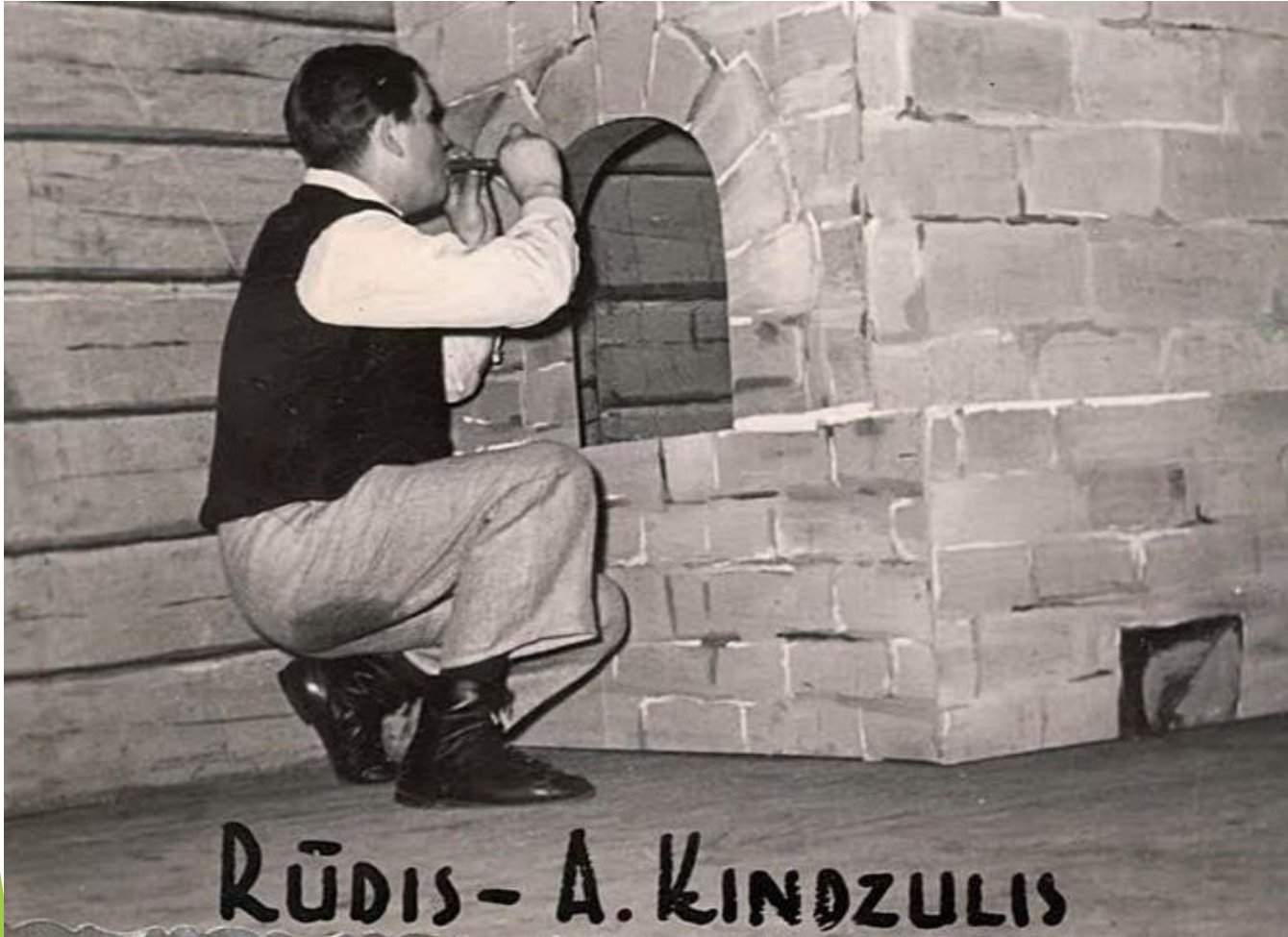

ERDĪJĀS

SKATS NO 2. CĒLIENA.

ŠKATS NO 3. CĒLIENA

Uzvedumā piedalījušies 48 dalībnieki. Tie bija dažādu profesiju un amatu pārstāvji.

- ▶ Antoniju atveidoja skolas direktore Milda Drēziņa un aptiekas pārvaldniece Irēna Līviņa. Anci spēlēja medmāsa Līga Zeldere, Pičuku - kolhoza “Rīts” priekšsēdētājs Elmārs Polis, nelaimīgo Elīnu skolotāja Ruta Apsīte, Aleksis bija veterinārfeldšeris Valdis Zvirgzdiņš, Dūdars - skolotājs Gunārs Drēziņš .
- ▶ Skatītāju īpaši iemīļoti bija jauniešu trijotnes atveidotāji: Kārlēns - mežsargs Jānis Lūsis, Rūdis - skolotājs Anatolijs Kindzulis, Ieviņa-skolotāja Zigrīda Židova.
- ▶ Atraktīvās vecenes Pindacīša, Tomulīša un Bebene bija skolas saimniece Marta Liepiņa, lopkopības brigadiere Guna Millere un normētāja Lauma Lūse.
- ▶ Ābrams labi padevās grāmatvedim Voldemāram Dūnim, izcila Zāra bija mācību daļas vadītāja Velta Vītola, bet Joski spēlēja ciema padomes sekretārs Arvīds Židovs.

Liela uzmanība bija pievērsta uzveduma muzikālajai daļai.

- ▶ Dziesmas mācīja skolotāja Anna Pommere, orķestri vadīja Jānis Devītis, pianistes pienākumus pildīja Ilga Liepiņa.
- ▶ Izrādi papildināja kluba vadītāja Edgara Sīļa deju iestudējumi.
- ▶ Pindaka lomas tēlotājs mehāniķis Staņislavs Butkēvics vadīja arī izrādes uzveduma daļu, par apgaismojumu rūpējās kinomehāniķis Valdis Liepiņš.

Ilgas Liepiņas nošu pieraksti

1. Priekšpēle 1 cēlēnam.

2. (6.) [Dūdaris]: Lēnām ar apdomu... (uznes mašīnu)

3. Priekšpēle pēdējais aīnāi

4. Dziesma lugas nobūgumā. ————— [Pūķis] Tad jau tas širodard. bēz
la. nūgas
[Dūdaris]: tā laimīgas.

1. Skroderu dienas Silmačos.

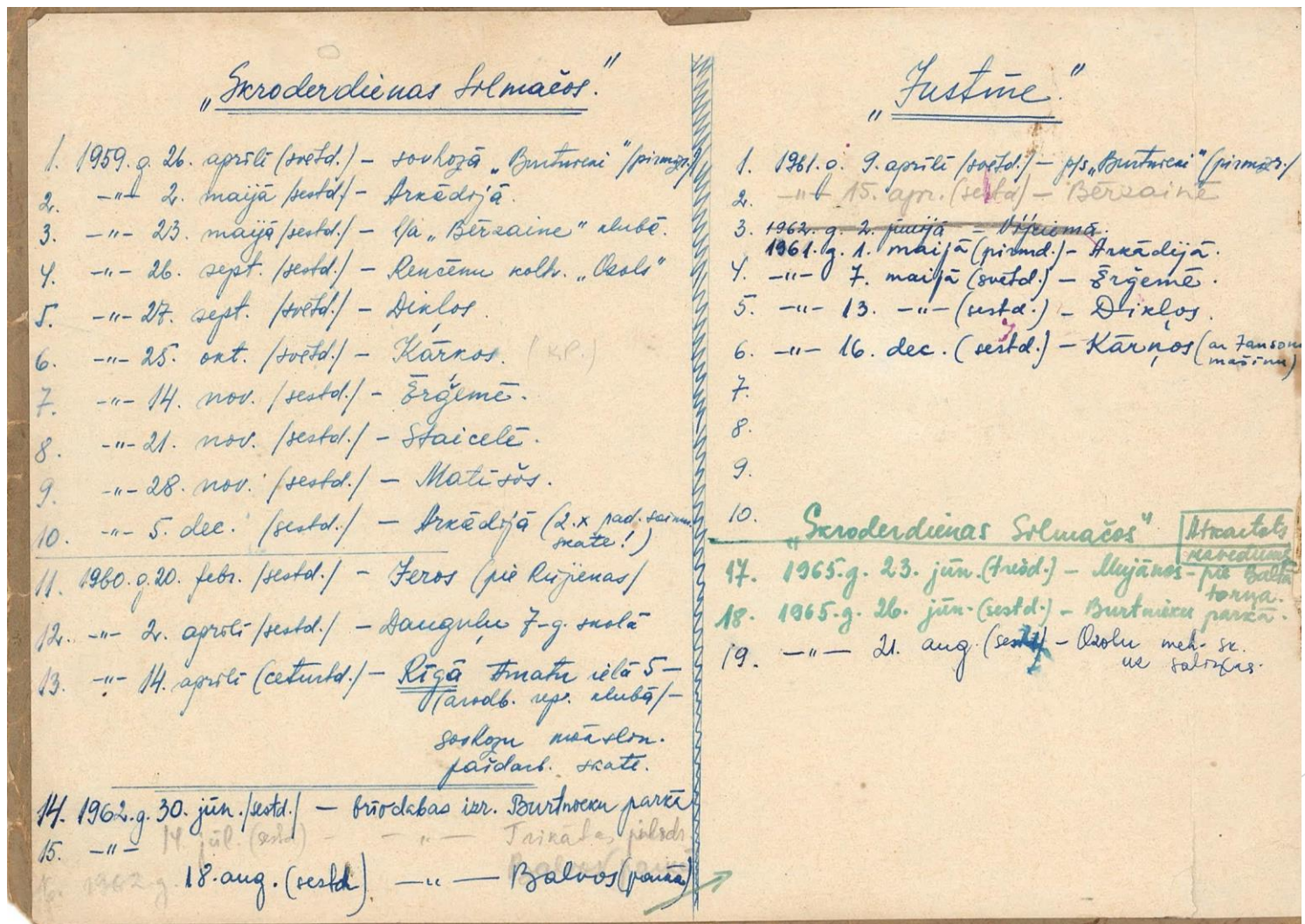
Alla Marcia

The image shows a handwritten musical score on aged paper. It features four numbered entries at the top, followed by a section titled '1. Skroderu dienas Silmačos.' The score is written in blue ink and includes a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. The notation consists of a grand staff with two staves per system. The first system includes the instruction 'p cresc.' and various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. The second system continues the piece, and the third system is marked with a '2.' indicating a second ending. The paper shows signs of age, including some staining and wear at the edges.

Izrādes notikušas ne tikai Burtniekos, bet arī tālākās vietās. Visgarāko ceļu spēlētāji braukuši uz Balviem un Rīgu.

Ilgas Liepiņas pierakstītie izrāžu datumi un vietas.

Par iestudējumu ziņa publicēta arī laikrakstā “Liesma”

L I E S M A

«Skroderdienas» Rencēnos un Dikļos

Elīna — R. Apsīte.

(kolhoza «Rīts» valdes priekšsēdētājs Elmārs Polis) un trīs nelaimīgu Elīnas (skolotāja Ruta Apsīte), Alekša (veterinārfeldšeris Valdis Zvirgzdiņš), Dūdara (skolotājs Gunārs Drēziņš) likteņu sarežģījumi. Komisko līniju pasvītro veseli trīs trio: jaunieši Kārlēns (mežsargs Jānis Lūsis), Rūdis (skolotājs Anatolijs Kindzulis), Ieviņa (skolotāja Zigrīda Zidava), vecenes Pindaciša (skolas saimniece Marta Liepiņa), Tomuliša (lopkopības brigādiera Guna Millere), Bebene

(normētāja Lauma Lūse) un ēbreji Ābrāms (grāmatvedis Voldemārs Dūnis), Zāra (mācību daļas vadītāja Velta Vitola), Joske (ciema padomes sekretārs Arvīds Zidavs).

Liela uzmanība pievērsta uzveduma mūzikālai daļai, kuras vokālo pusi vada skolotāja Anna Pommere, orķestri Jānis Devīts sadarbībā ar pianisti Ilgu Liepiņu. Jāņu nakti krāšņāku dara kluba vadītāja Edgara Siļa deju iestudējumi. Ārpus trijsavienībām paliek Pindaka tēlotājs mehāniķis Stāpislavs Butkē-

Pindaciša — M. Liepiņa.

vics, kas vada arī izrādes uzveduma daļu. Par apgaismojumu rūpējas kino mehāniķis Valdis Liepiņš.

Pēc vasaras pārtraukuma kolektīvs atjaunojis darbību. Sestdien, 26. septembrī, uz Rencēnu ciema otro klubu pie kolhoza «Ozols» darbaļaudim un svētdien, 27. septembrī, uz Dikļu kultūras namu no Burtņiekiem brauks viesoties nebēdīgie delveri Rūdis ar Kārlēnu, traģiskā Elīna un laimīgā Ance, mūžīgais nelaimesputns Ābrāms un dzīves filozofs Dūdars ar pārējo Silmaču saimi un kaimiņu ligotājiem.

Sagaidīsim viņus kā vecu paziņas. Uz redzēšanos!

Kārlēns — J. Lūsis, Rūdis — A. Kindzulis.

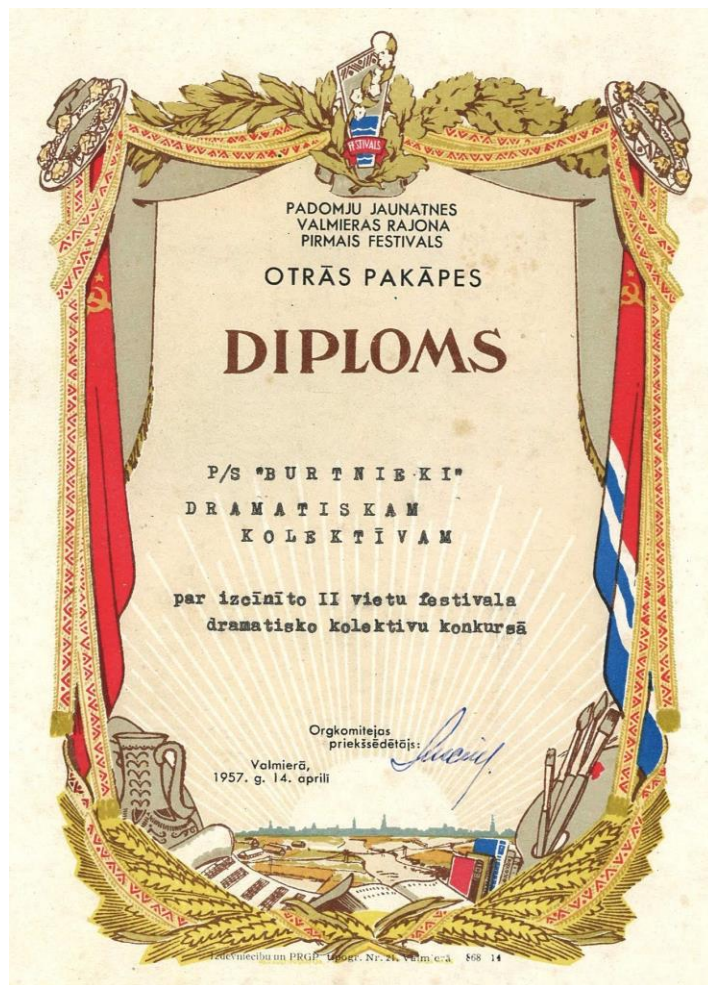
Viņi viesosies Matīšos

Rūdolfa Blaumaņa populārā tautas komēdija «Skroderdienas Silmačos» Burtņieku padomju saimniecības strādnieku arodbiedrības dramatiskā kolektīva uzvedumā paguvusi izciemoties gan pašā Burtņieku ciemā, gan pie kolhozu «Bērzaine» un «Ozols» darbaļaudīm, gan Dikļu kultūras namā. Burtņieciņu pašdarbnieki izbrauca arī uz Valkas rajona Kārķu un Ērgemes tautas namiem un Limbažu rajona Staiceles kultūras namu. Atsaucība un atzinība, ar kādu izrādi vērtēja gandrīz 3000 skatītāju, liecina par čaklā kolektīva radošu uzvaru. Sestdien, 28. novembrī, Burtņieku «Skroderdienu» saime viesosies Matīšu kultūras namā.

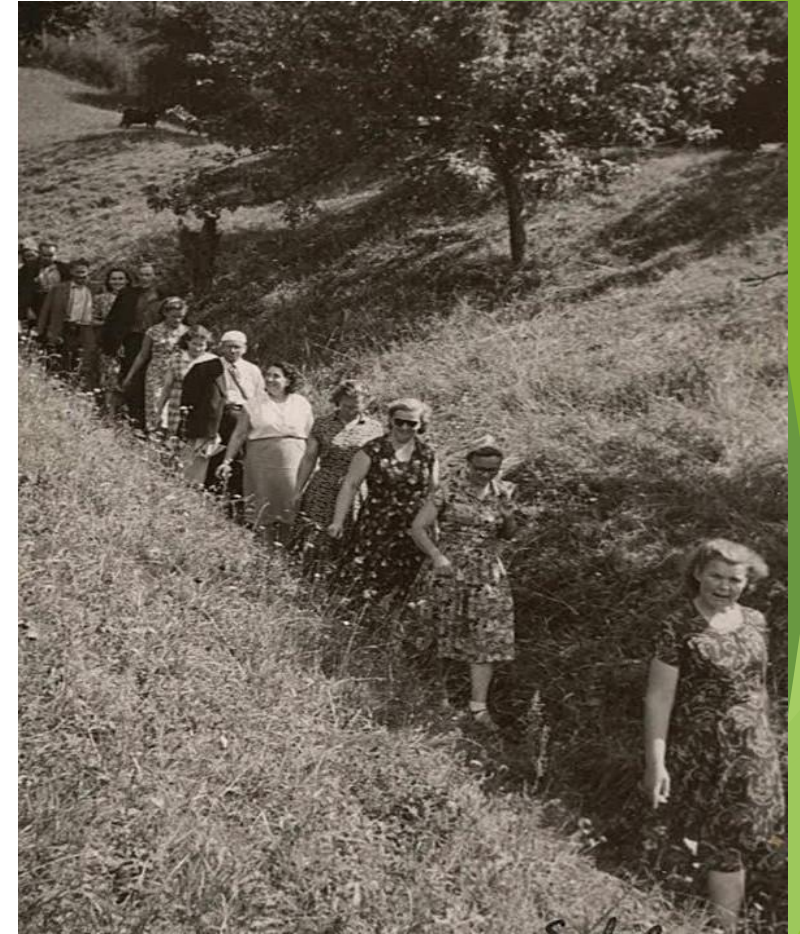
Burtnieku teātra kolektīvs skatēs vairākkārt izcīnījis godalgotas vietas

Aktīvākie pašdarbnieki dramatiskajā kolektīvā:

- ▶ V. Ērmuiža, I. Līviņa, Z. Židova, A. Židovs, V. Vītola, Dz. Vītols, L. Lūsis, J. Bikše, M. Liepiņa, V. Dūnis, A. Pommere, R. Apsīte, A. Kindzulis, H. Kļaviņa, G. Drēziņš, V. Brizauska, E. Polis, L. Zeldere.
- ▶ Jāatzīmē I. Līviņas nopelni izrāžu sagatavošanā, jo mēģinājumi bieži notika viņas dzīvoklī.

Par labiem panākumiem skatēs, padomju saimniecības «Burtnieki» vadība teātra kolektīvam deva iespēju doties triju dienu ekskursijā uz Kurzemi. Dalībnieki brauca kravas mašīnā. Mašīnā tika salikti soli, lietus gadījumā pāri pārvilka brezenta pārsegu.

2018.gadā aprit 60 gadi, kopš burtniecieši iestudējuši izrādi «Skroderdienas Silmačos».

Laikraksts «Liesma», 5.07.2018.

Burtnieciešu *Skroderdienām Silmačos* – jau 60 gadu

Aizvadītajos Līgo svētkos jau tradicionāli dažādās Latvijas vietās tika izrādīta latviešu teātra klasiķa Rūdolfa Blaumaņa luga *Skroderdienas Silmačos*.

Šogad aprit 60 gadu, kopš šo populāro Blaumaņa lugu 1958. gadā režisora Edgara Lustes vadībā iestudēja arī Burtnieku amatiereteātra kolektīvs. Tieši tā kļuva par burtnieciešu populārāko un iecienītāko izrādi.

Skroderdienas Burtnieku aktieru - amatieru izpildījumā spēlētās 22 reizes, septiņas no tām bijušas brīvdabas izrādes, kurās skroderi un viņu darba rīki — šujmašīnas, gludekļi un audekla baķi — tika atvesti zirga pajūgā. Izrādes notikušas ne tikai Burtniekos, bet arī tālākās vietās. Visgarāko ceļu burtniecieši braukuši, kad veduši savu izrādi spēlēt uz Balviem un Rīgu. Par šo iestudējumu ziņa savulaik publicēta arī laikrakstā *Liesma*: «Rūdolfa Blaumaņa populārā tautas komēdija *Skroderdienas Silmačos* Burtnieku padomju saimniecības strādnieku arodbiedrības dramatiskā kolektīva uzvedumā paguvusi izciemoties gan pašā Burtnieku ciemā, gan pie kolhozu *Bērzaine* un *Ozols* darbaļaudīm, gan Dikļu kultūras namā. Burtnieku pašdarbnieki izbrauca arī uz Valkas rajona Kārķu un Ērgemes tautas namiem un Limbažu rajona Staiceles kultūras namu. Atsaucība un atzinība, ar kādu izrādi vērtēja gandrīz 3000

skatītāju, liecina par čaklā kolektīva radošo uzvaru.»

Pašdarbības kolektīvu Vidzemes zonas skatē burtnieciešu uzvedums tika atzīts par labāko un izvirzīts uz republikas skati Rīgā, kur ieguva otro vietu.

Uzvedumā piedalījušies 48 dalībnieki. Tie bija dažādu profesiju un amatu pārstāvji. Grāmatā *Burtnieki — notikumi, atmiņas, cilvēki* var iepazīties ar precīzi aprakstītu aktieru sastāvu: «Antoniju atveidoja skolas direktore Milda Drēziņa un aptiekas pārvaldniece Irēna Līviņa. Anci spēlēja medmāsa Līga Zeldere, Pičuku — kolhoza Rīts priekšsēdētājs Elmārs Polis, nelaimīgo Elinu — skolotāja Ruta Apsīte, Aleksis bija veterinārfeldšeris Valdis Zvirgzdiņš, Dūdars — skolotājs Gunārs Drēziņš. Skatītāju īpaši iemīļoti bija jauniešu trijotnes atveidotāji: Kārlēns — mežsargs Jānis Lūsis, Rūdis — skolotājs Anatolijs Kindzulis, Ieviņa — skolotāja Zigrīda Židova. Atraktīvās vecenes Pindaciša, Tomuliša un Bebene bija skolas saimniece Marta Liepiņa, lopkopības brigadiere Guna Milere un normētāja Lauma Lūse. Ābrams labi padevās grāmatvedim Voldemāram Dūnim, izcila Zāra bija mācību daļas vadītāja Velta Vītola, bet Joski spēlēja ciema padomes sekretārs Arvīds Židovs.»

Liela uzmanība bija pievērsta uzveduma muzikālajai daļai. Dziesmas mācīja sko-

SKATS no izrādes trešā cēliena. Foto no Burtnieku novada arhīva

lotāja Anna Pommere, orķestri vadīja Jānis Devītis, pianistes pienākumus pildīja Ilga Liepiņa. Izrādi papildināja kluba vadītāja Edgara Siļa deju iestudējumi. Pindaka lomas tēlotājs mehāniķis Staņislavs Butkēvics vadīja arī izrādes uzveduma daļu, par apgaismojumu rūpējās kinomehāniķis Valdis Liepiņš.

Burtnieku aktieriem - amatieriem gādījušies arī kuriozi. Balvos izrādes afišā pārpratuma dēļ par režisoru bija minēts Valmieras teātra aktieris un režisors Pēteris Lūcis. Organizētāji tā dēļ pārdzīvojuši

lielu satraukumu, jo toreiz par šādām kļūdām bija nopietna atbildība.

Par teātra spēlēšanu Burtniekos var izlasīt grāmatās *Burtnieku skola* un *Burtnieki — notikumi, atmiņas, cilvēki*. Valmieras bibliotēkas rīkotā novadpētniecības konkursa ietvaros informācija par teātra spēlēšanas tradīcijām Burtnieku pagastā tiks apkopota un būs pieejama arī elektroniskā veidā Valmieras integrētās bibliotēkas novadpētniecības mājaslapā.

Gunta Daļeckā,
Burtnieku pagasta bibliotēkas vadītāja

Izmantotie materiāli:

- ▶ Grāmatas»:

«Burtnieki. Notikumi. Atmiņas. Cilvēki», izdevniecība «Lapa», 2008.g.

«Burtnieku skola», izdevniecība «Lapa», 2000.g.

- ▶ Burtnieku skolu muzeja un pagasta vēstures muzeja materiāli

- ▶ Materiāli no Ilgas Liepiņas personīgā arhīva

<http://news.lv/Liesma/2018/07/05/burtnieciesu-skroderdienam-silmacos-jau-60-gadu>